

**Аналіз закордонного досвіду підготовки вчителів початкових класів та його
впровадження в освітньо-професійні програмами
013.00.01/1.А3.00.01 Початкова освіта
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка**

Заклад вищої освіти	Країна	Ключові акценти ОП	Особливості структури та змісту	Врахування в ОП 013.00.01 Початкова освіта
Howest University of Applied Sciences	Бельгія	Компетентнісна модель, практикоорієнтованість	Інтегровані освітні компоненти (поєднання педагогіки, методик, психології); раннє залучення до практики в ЗЗСО	Інтегрований характер назв ОК (ОК5, ОК6, ОК9, ОК11–16); посилення прикладної складової; узгодження РН із європейськими тенденціями
Artesis Plantijn University of Applied Sciences	Бельгія	Тривалі та послідовні педагогічні практики	Поступове нарощування обсягу виробничої практики; менторський супровід	Розвиток практичної готовності здобувачів (РН 8–10); структурована система практик (навчальна (психолого-педагогічна), навчальна (пропедевтична), виробнича (навчально-методична)
Autonome Hochschule Ostbelgien	Бельгія	Професійна ідентичність учителя, практична підготовка	Інтеграція теорії і практики; акцент на рефлексії професійного досвіду	Відображено в РН 8–10; посилення рефлексивного компоненту підготовки
Haute École Francisco Ferrer	Бельгія	Інклюзивна освіта, міжкультурність	Обов'язкові модулі з роботи з дітьми з особливими освітніми потребами	Враховано в РН 10, РН 14; орієнтація на інклюзивну компетентність
University of Amsterdam Primary Teacher Education Programme	Нідерланди	Цифрові практики, партнерство зі школами	Активне використання інтерактивних технологій; взаємодія з батьками та громадою	Враховано в РН 5, РН 8, РН 12; розвиток цифрової та комунікативної компетентностей
University of Siedlce	Польща	Інтегрований підхід, міждисциплінарність	Поєднання гуманітарної та	Інтеграція змістових галузей

Institute of Pedagogy			природничої підготовки; дослідницький компонент	у межах ОК; посилення дослідницької складової
University of Helsinki Teacher Education School Viikki	Фінляндія	Дослідницько-орієнтована підготовка, інноваційність	Тісний зв'язок університету зі школою-партнером; участь у міжнародних проєктах (зокрема «Навчаємось разом»)	Урахування європейських практик у формулюванні мети ОП та РН; відображення результатів у наукових публікаціях кафедри

Узагальнені результати аналізу

1. Спільність підходів: формування професійних компетентностей на засадах інтеграції теоретичної та практичної підготовки.
2. Практикоорієнтованість: тривалі, послідовні практики (навчальна (психолого-педагогічна), навчальна (пропедевтична), виробнича (навчально-методична) з менторським супроводом.
3. Інтегрований характер освітніх компонентів: поєднання кількох галузей знань у межах однієї ОК як характерна риса європейських ОП.
4. Цифровізація та партнерство: використання інтерактивних технологій, співпраця із закладами освіти, батьками, громадою.
5. Інклюзивна спрямованість: підготовка до роботи з дітьми з різними освітніми потребами як обов'язкова складова професійної освіти.

Урахування зазначених підходів під час розроблення ОП 013.00.01 «Початкова освіта» забезпечило:

- орієнтацію на компетентнісну модель підготовки вчителя початкових класів;
- інтегрований характер назв та змісту ОК;
- узгодження результатів навчання з європейськими тенденціями педагогічної освіти;
- посилення практичної, цифрової та інклюзивної складових;
- підвищення якості освітньої програми через системну імплементацію кращих європейських практик.

Такий підхід засвідчує цілеспрямоване оновлення змісту й структури ОП відповідно до сучасних європейських стандартів підготовки вчителя початкових класів.

В ОП 013.00.01 Початкова освіта впроваджено освітні інновації за результатами:

- участі в міжнародних проєктах та
- наукових досліджень (<https://surl.lu/jitthm>):

Модернізація вищої педагогічної освіти з використання інноваційних інструментів викладання (MoPED) програми Еразмус + (2017-2021 рр.)

У межах реалізації проєкту відкрито Центр інноваційних освітніх технологій (ICR-клас) з метою формування в учасників освітнього процесу цифрової та підприємницької компетентностей. У ICR-класі застосовуються інноваційні методи навчання: IBL, PBL, PrBL; інтегроване навчання; модель дослідницького навчання 5E; навчальні дослідницькі проєкти; технології ставлення запитань (IBL); імерсивні технології навчання – віртуальна та доповнена реальності; LMS Moodle; обладнання для навчання основам робототехніки, медіаграмотності, 3d принтингу, програмування. На ОП 013.00.01 Початкова освіта застосовується гейміфікація, ігрові технології (Edutainment), завдання з використання та застосування ГШІ та персоналізації навчання за допомоги ШІ. До ОП 013.00.01 Початкова освіта внесено ОК «Основи STEAM-освіти». Детальніше про Центр (<https://surl.li/whejzb>)

Розвиток громадянських і соціальних компетентностей у системі підготовки вчителів в Україні (2018 р.)

У межах реалізації проєкту розроблено модулі для розвитку громадянських і соціальних компетентностей. Проаналізовано цілі, завдання міжнародних рамкових документів, що визначають принципи освіти для демократичного громадянства і освіти з прав людини; модель компетентностей для життя в культурі демократії; ресурси Ради Європи, які розвивають громадянські компетентності; розпочато формування у здобувачів освіти компетентності у сфері громадянської освіти.

Фінська підтримка реформи української школи «Навчаємось разом» (2019 – 2024 рр.)

У межах реалізації проєкту взято участь у серії вебінарів із питань наставництва для пілотних ЗВО: психосоціальної підтримки; підготовки тренерів ЗВО з метою підтримки професорсько-викладацького складу у розробленні нових ОП для здобуття ступеня бакалавра/магістра початкової освіти відповідно до концепції НУШ. До ОП внесено нові ОК «Предметна дидактика мовно-літературної освітньої галузі», «Предметна дидактика математично освітньої галузі», «Предметна дидактика природничої освітньої галузі» та ін., «Культура оцінювання». Розроблено, обґрунтовано та впроваджено ротаційну модель виробничої практики на базах ЗЗСО; інноваційні освітні інструменти.

The LEGO Foundation в Україні відповідно до меморандуму про взаєморозуміння між Міністерством освіти і науки України та компанією LEGO Foundation (Данія) (2020 – 2026)

У межах реалізації проєкту в ОП 013.00.01 Початкова освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в освітню компоненту «Інтегроване тематично-проєктне навчання в початковій школі» додано змістові модулі «Діяльнісний підхід в умовах сьогодення», «Діяльнісний підхід як інструмент та механізм освітньої діяльності в початковій школі». За результатами проходження програми підвищення кваліфікації «Благополуччя дітей та педагогів: дієві інструменти і практики психосоціальної підтримки», розроблено та впроваджено вибіркочу ОК «Благополуччя дітей та педагогів» для студентів

спеціальності «Початкова освіта». У 2024 р. за результатами координаційної зустрічі-тренінгу для викладачів, які впроваджуватимуть ОК/ЗМ «Діяльнісний підхід у початковій школі: наскрізний вимір» оновлено зміст робочих програм навчальних дисциплін та ЕНК «Інтегроване тематично-проектне навчання в початковій школі», зокрема додано теми «Програма соціально-емоційного навчання «СЕН «Зерна»», «Компетентнісний потенціал ігрових та діяльнісних методів навчання».

Під час формулювання мети ОП, РН та змісту ОК було враховано аналіз європейських практик, що відображено:

- в колективних монографіях кафедри початкової освіти (<https://surl.li/fkqwnm>) та Факультету педагогічної освіти (<https://surl.li/nojaog>);
- дисертації «Тенденції професійної підготовки вчителів початкової школи у закладах вищої освіти країн Бенілюксу» (<https://surl.li/vkdbxd>)